

MAASEUDUN TULEVAISUUS

Maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Maksamme vaalikauden ajan huomattavasti enemmän erittäin paljon vähemmästä.

PETRI LAUKKA KALEVASSA

Niinistölle vahvat luottamusluvut

Suomalaisten luottamus tasavallan presidentti Sauli Niinistöä kohtaan on erittäin korkealla. Niinistö voittaa selvästi luottamusvertailussa muut Suomen huippupoliitikot.

Myös ylivoimainen pääministerisuosikki, keskustan puheenjohtaja Juha Sipilä jää kauas Niinistön taakse. Sipilää kohtaan taas tunetaan hieman enemmän luottamusta kuin puhemies Eero Heinäluomaa (sd.) kohtaan. Heinäluomakin saa tosin hyvät luvut.

Heinäluomaan luotetaan selvästi enemmän kuin esimerkiksi SDP:n nykyjohtajaan, valtiovarainministeri Antti Rinteeseen. Tämä voi rohkaista niitä demariaktiiveja, jotka mieluilivat Heinäluomasta puolueen seuraavaa presidenttiehdokasta.

Tulokset käyivät ilmi Luottamuspuntarissa, jonka TNS-Gallup teki Maaseudun Tulevaisuudelle. Puntari analysoi kansan luottamusta eri henkilöitä ja tahoja kohtaan. Tutkimuksessa arvioitiin kansalaisten käsityksiä kohteiden rehellisyydestä, tahdosta, taidoista, tuloksista ja avoimuudesta. Nämä vaikuttavat vahvasti ihmisten luottamukseen kokemukseen. Jotta luottamus olisi vahvaa, tarvitaan kaikkia näitä terveessä tasapainossa.

Tutkimuksessa haasteltiin 1081 suomalaista. Virhemarginaali on noin kolme prosenttiyksikköä suuntaansa.

Pääministeriehdokkaita tutkittiin ensimmäisen kerran vastaavalla tavalla loppuvuodesta 2014. Sipilä oli selkeä ykkönen myös marraskuussa. Nyt ero muihin oli entiseään hieman kasvanut.

Presidenttiä ja puhemies – tasavallan hierarkian ykkönen ja kakkonen – olivat mukana nyt ensimmäistä kertaa.

Niinistön luvut ovat vaikuttavia. Ne osoittavat, että presidentti on hoitanut tehtävänsä ensimmäiset kolme vuotta tavalla, jota suomalaiset arvostavat. Niinistön taitoja ja linjaa on testattu erityisesti Ukrainan kriisin yhteydessä. Hän on johtanut Suomen kriisipolitiikkaa mallikkaasti.

Niinistö on ollut paljon esillä, vaikka ei ole tehnyt erityisen paljon vierailuja tai pitänyt suuria linjapuheita. Hän on kuitenkin tullut julkisuuteen olennaisissa tilanteissa ja asioissa. Tärkeää ei ole määrä vaan laatu ja ajoitus. On hetkiä, jolloin tasavallan päämiehen on syytä tulla esiin ja kertoa ajatuksiaan – ja kun niin tekee, on syytä olla asiaa. Niinistöllä on ollut.

Yaran tyrmäävä asema

Vapaat markkinat ja kova kilpailu tuottavat tehokkuutta ja pitävät hyödykkeiden hinnat kohtuullisina. Tähän oppiin perustuvat muun muassa EU:n yhteismarkkinat sekä unionin tarve neuvotella kaupan yhä suuremmasta vapaudesta myös kolmansien maihin.

Oppia ei käy kiistäminen. Esimerkiksi ruokamarkkinoilla kilpailu käy niin verisenä, että ruuan raaka-aineet pitäisi saada viljelijältä mieluiten ilmaiseksi. Eurooppa syökin nyt niin halpaa ruokaa, ettei siihen pitkän päälle ole varaa.

Kaikkialla kilpailu ei näytä toimivan. Viljelylle välttämättömien lannoitteiden hinta on Suomessa karannut käsistä.

Viidessä vuodessa lannoitteiden hinta on Suomessa noussut keskimäärin 50 prosentilla. Muissa EU-maissa nousu on samaan aikaan pysynyt 10–20 prosentissa. Kuinka tämä on mahdollista yhteismarkkinoilla?

Katseet kääntyvät norjalaiseen lannoitejätti Yaraan. Konserniin kuuluva Yara Suomi myy

Sauli Niinistö pesee muut poliitikot luottamusmittauksissa.

Presidentin valta on luottamusvaltaa. Sitä on, jos presidenttiin luotetaan. Kun luottamus on lujaa, presidenttiä kuunnellaan ja sana painaa.

Niinistön ylivoima suhteessa gallupsuosikki Sipilään on mielenkiintoista. Presidentti näyttää kulkevan patsassarjassa – valtiomiesluokassa. Sipilä saa paremmat arviot kansalaisilta vain lämmössä. Nöyryydessä Niinistö ja Sipilä ovat hyvin samalla tasolla.

Lämpö ja nöyryys ovat pääministerikilvassa Sipilän vahvuuksia, erityisesti suhteessa pääministeri Alexander Stubbiin (kok.). Lämmössä ja nöyryydessä Stubb jää myös Antti Rinteen (sd.) ja Timo Soinin (kok.) taakse. Stubbin tuntevat tietävät, että kansalaisten mielikuva tässä asiassa ei ole koko totuus, mutta tämän mielikuvan kanssa kokoomusjohtaja joutuu elämään.

Politiikassa lämpö on tärkeä tekijä. Sillä avataan sydänten ovia, ja kun ne ovat auki, voi vaikuttaa, saa asioita aikaan ja ihmisiä liikkeelle. Kylmältä tuntuva johtaja on äkkiä varsinkin politiikassa entinen johtaja. Historiaa tuntee monia esimerkkejä.

Niinistön presidenttikausi on puolivälissä. Luottamuspuntari osoittaa, että hän johtaa vahvan kansalaisten luottamuksen turvin Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Se on hyvä lähtökohta tilanteessa, jossa Suomen turvallisuusympäristö on heikentynyt Venäjän kehityksen vuoksi ja tasavallassa tarvitaan päämiestä, jota kansakunta kuuntelee.

Kun luottamus on lujaa, presidenttiä kuunnellaan ja sana painaa.

80 prosenttia maamme teollisista lannoitteista.

Yaran markkina-asema ei ole vain määräävä, vaan suorastaan tyrmäävä. Asemansa se peri liki vuosikymmen sitten valtion luopuessa lannoite-teollisuutensa lapsesta Kemira Grow How'sta.

Viljelijöitä ihmetyttää oma heikko asemansa niin tuotantopanosten kuin maataloustuotteiden markkinoilla. Kaupallinen järjestäytyminen loppui Hankkijan konkurssiin ja lihanhankinnan luovuttamiseen pörssiyrityöille.

Tuottajien kaupallinen yhteistyö on puolestaan kilpailuviranomaisen erityistarkkailussa. Liiallista markkinavaltaa karsitaan parhaillaan tuottajien meijeritalolta Valiolta.

Lannoitemarkkinoilla valta on nyt yhdellä. Vaalien alla asian luulisi kiinnostavan poliitikokjakin, mutta aiheuttaako Yaran kaivosshanke Soklissa arkuutta?

Kilpailu- ja kuluttajaviraston tehtäviin kuuluu seurata markkinoiden toimivuutta. Tohtisiko se sanoa asiasta jotain?

VIERASYLIÖ

Mittavat luonnonvarat voivat olla ansa

Luonnonvarat ovat sekä opettaja että opetuksenkohde. Tämän huomasi jo taloustieteilijä **John Maynard Keynes**, joka ehdotti siirtymistä maailmanvaluuttaan, jonka arvo määräytyisi luonnonvarojen mukaan.

Kansainvälinen valuuttarahasto IMF on ollut samoilla linjoilla ottamalla käyttöön erityisnosto-oikeuden (SDR), johon meidänkin lainsäädäntömme tukeutuu muun muassa pitkäkestoisissa vahingonkorvauksissa.

SDR on varantoväline ja reservivaluutta, jonka arvo määritellään valuuttakorin perusteella. Tietenkin taustalla painoarvoa on nimenomaan käytettävissä olevilla luonnonvaroilla.

Erityisnosto-oikeutta konreettisempi varanto- ja samalla ”opetusväline” on päivittäin määritettävissä oleva raakaöljyn maailmanmarkkinahinta.

Öljy itsessään on uusiutumaton fossiilinen raaka-aine ja energianlähde, jonka käytön puolivälinkrouvia Pohjois-Amerikka pidensi liuskeöljytuotannon onnistuneella käynnistämisellä. Varantomuutos on merkittävä, USA:n raakaöljyn vuorokausituotanto voi nyt olla Saudi-Arabian vastaavaa korkeampi.

Raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan osoitettua 2010-luvun alussa voimakkaan vaihtelun elkeitä, Kansainvälinen energiajärjestö (IEA) ilmoitti suositushinnaksi 115 dollaria tynnyrillä. Hinta sattui olemaan juuri siinä vuoden 2014 kesäkuun 20. päivänä,

mistä se lähti pian laskuun.

Vajaan kuuden kuukauden aikana yksikköhinnasta suli puolet pois.

Kriittinen raja alittunut Liuskeöljytuotannon yksikkökustannuksia näytetään pidettävän tärkeänä kannattavuusrajana. Kriittinen raja, 80 dollaria, on nyt alitettu selvästikin. Tämä on tärkeää, sillä monen öljyntuottaja- ja samalla viejälleen julkinen talous, ei vähiten Venäjän federaation julkinen talous, on riippuvainen öljynviennin avulla saatavista tuloista.

Venäjän valtion taloutta tukevat osaltaan erilaiset eläke- ja hyvinvointirahastot, ruplan arvon säilyttämistä taas tukiot, joita rahoitetaan keskuspankin yli 400 miljardin dollarin valuuttavarannosta.

Rahastojen varoja on käytetty myös federaation kansallisten energia-yhtiöiden toiminnan lannoittamiseen ja muuhun rahoittamiseen kymmenien miljardien dollarien edestä. Kaikista toimenpiteistä huolimatta ruplan arvo on romahtanut.

Valuutan arvo suhteessa reservivaluuttoihin on tärkeä yksityiskohta, mutta suurvalta-poliittiset näkökohdat saattavat peittoa sellaisten vaikuttavuutta.

Tämä kävi selvästi ilmi maapallon vaarimpain eli G20-maiden kokouksessa Australian Brisbanessa viime vuoden marraskuussa. Venäjän presidentti sai palautetta Krimin kaappauksesta kollegoiltaan. Presidentti Vladimir Pu-

» Sokea luotaminen luonnonvarojen tuottamaan valhallinnantunteeseen saattaa osoittautua kohtalokkaaksi virheeksi.

tinhan tunnetaan värikkäänä raakaöljy- ja kaasu kauppiaana, elintarviketurvallisuuseksperttinä ja WTO:ssa sooloilevan jäsenvaltion johtajana.

Yhdysvalloille tämä on tarjonnut tilaisuuksia vahvistaa asemaansa johtavana suurvaltana. Hyvä ponnahdus alusta oli Brisbanen kokousta edeltänyt Apecin Aasian ja Tyynenmeren alueen talousfoorumi ja valtiojohtajien tapaamiset Pekingissä.

Niiden yhteydessä USA ja Kiina löysivät toisiaan tukevia toimia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi, jotka eivät kuitenkaan pelastaneet Perun Liman joulukuusen ilmastokokouksen antia. Venäjällä oli ymmärrettävistä syistä sivustakatsojan asema, sehän oli juuri tehnyt mittavia kauppia fossiilisesta energias- ta Kiinan kanssa.

Venäjä laski Kiinan varaan Venäjän aivotrusti oli varmastikin laskeskellut, että Venäjän ja Kiinan välinen raakaöljy- ja kaasu kauppia olisi nostonut sen statusta raakaöljyn ja

sen hinnoittelua seuraavan maakaasun maailmanmarkkinahinnan määräytymisessä. Näin ei ilmiselvästi kuitenkaan tapahtunut.

Venäjä ei ole ottanut riittävästi huomioon amerikkalais-tyylisten öljybisneksen nousua Pohjois-Amerikassa. Tuote- tuista ympäristövaurioista piittaamatta siellä käynnistettiin liuskekaasu- ja öljy-yhtiöitä ja ajetaan kongressissa öljyputkihanketta arktiseen Alaskaan.

Tyyliliin kuuluu, että tällaisiin hankkeisiin sijoitetaan finanssimarkkinoiden ”varjopuolen” pääomia. Sijoittajat ovat tottuneet silloin suurienkin riskien realisointiunien.

Olkoon raakaöljymarkkinoiden ylituotantotilanne seurausta satunnaisvaikutusten samaan suuntaan vaikuttamisesta tai tietoisien tuotannon ohjauksen tuloksesta, vaikutus näyttäytyy nyt Venäjän vientiverotuloissa romahduksena ja yleisemmin ruplan heikentymisenä.

Ostovoiman heikentymisestä kärsivät Euroopassa sekä pakotteiden että vastapakotteiden asettajien kansalaiset ja yritykset, kukin asemassaan. Pakotteiden tarkoituksena on tietenkin saada Venäjä vetäytymään Ukrainasta.

Liian monta laskuvirhettä Osa Neuvostoliiton luonnonvaroista siirtyi 1990-luvulla perintönä Venäjän federaatiolle ja sen oligarkkeille.

Luonnonvarat oli kartoitettu. Tutkijat olivat laskeneet, että raakaöljyn tynnyrihinnan

olisi pitänyt pysyä vähintään 120 dollarissa, jotta muun muassa armeijan modernisointiin tarvitsena rahoitus toteutuisi. Ehkä Kansainvälisen energiajärjestön 115 dollarin suositushinta olikin lähtöisin juuri Venäjältä.

Vaikuttavuusvirheitä on tehty myös Krimin kaappauksen ja Itä-Ukrainan sodan tiimoilta, liuskeöljyn ja -kaasun globaalia tulosta markkinoille ja kilpailijoiden todellisesta tai näennäisestä yhteispelistä raakaöljyn maailmanmarkkinahinnan muodostumisessa.

Sokea luotaminen hallinnassa olevien luonnonvarojen tuottamaan vallanhallinnantunteeseen saattaa nykytilanteessa osoittautua kohtalokkaaksi virheeksi.

Mittavatkin luonnonvarat voivat näin muodostua ansaksi muiden toimijoiden laskettua varantojensa yhteismäärän ja tehtyä sen perusteella johtopäätöksen samaan hiileen puhaltamisesta.

Vanhhat, jäädytetyt konfliktit näyttävät säilyvän, ilmaston tämäkertainen muutos kuitenkin voi valitettavan hyvin.

Perun Liman ilmastokokous sai aikaan laihan kompromissin. Pariisin vuoden 2015 ilmastokokous joutuu ottamaan kantaa ehdotukseen fossiilisista energioista, siis myös raakaöljystä, luopumisesta vuoteen 2100 mennessä. Raakaöljyn odotetaan saattohoitavan itsensä pois käytöstä.

ERKKI PULLIAINEN

Kirjoittaja on emeritusprofessori ja tietokirjailija.

TOIVANEN

KOLUMNI: MIKAEL PENTIKÄINEN

Voittajan kovin työ alkaa vasta vaalien jälkeen

Eduskuntavaalien kirikerros on hyvässä vauhdissa. Monet tekivät vaalityötä lähes vuorokaudet ympäri.

Erityisen kovilla ovat puoluejohtajat. Yhden valtakunnallisen vaalin ehdokaskokemuksella voin sanoa, että armoton urakka mittaa miestä ja naista. Jyvät erottuvat akanoista.

Silti ainakin vaalivoittajalla kovin työ on vasta edessä. Kun äänet on laskettu, suurimman puolueen johtajan harteille laskeutuu suuri taakka. Monet odottavat, että tämä mies nostaa Suomen.

Sitä ei tee kukaan yksin, mutta pääministerin rooli on keskeinen. Pääministeri on Suomen vaikutusvaltaisin. Jos hän ei ole hyvä johtaja, koko maa kärsii. Jos hän on hyvä, sillä on suuri vaikutus koko maalle.

Vaikka voimat on kulutettu vaalityössä, jo vaali-iltona pitää löytää uusi vaihde, ja ryhtyä kääntämään Suomen suuntaa. Siksi voittajan pitää jakaa voimansa ja ajatuksensa nämä muistaen.

Jotta uusi pääministeri onnistuisi, hänellä pitää olla kirkkaana tehtävän ydin. Kiteyttäisin uuden pääministerin tehtä-

Ihmiset haluavat seurata optimisteja, koska he luovat toivoa.

mikael.pentikainen@mtt.fi
@jmpentikainen

vän ytimen kolmeen sanaan: työhön, turvaan ja toivoon. Kaiken pitää vahvistaa näitä.

Suomi tarvitsee lisää työpaikkoja. Niitä syntyy, jos Suomessa toimivilla yrityksillä on kilpailukykyä ja uskallusta hakea kasvua maailmalta.

Siksi uuden pääministerin ohjelman ytimessä on työ ja sen kautta syntyvä kestävä kasvu.

Kun on kasvua, on investointeja. Kun on investointeja, on työpaikkoja. Kun on työtä, on verotuloja. Kun on tuloja, on mahdollisuus rakentaa oikeudenmukaista ja kestävää Suomea.

Siksi jokaisen päätöksen äärellä on mietittävä, tuoko se työtä. Jos se ei edistä kasvua eikä tuo työtä, päätös pitää jättää tekemättä.

Turvaa on niin ulkoista kuin sisäistä.

Ulkoisen osalta Suomen tilanne on heikentynyt. Venäjästä on tullut arvaamattomampi ja aggressiivisempi. Se pakottaa Suomen pohtimaan turvallisuuspolitiikkansa perusteita.

Johtopäätöksiä on jo vedetty: puolustusrahoja aiotaan lisätä sekä Suomen ja

Ruotsin puolustusyhteistyötä syventää eikä Nato-jäsenyyttä suljeta pois. Presidentin ja pääministerin tehtävä on miettiä, takaako tämä turvallisuutemme kaikissa oloissa.

Myös sisäinen turvallisuus on tärkeää, ja erityisesti luottamus siihen, että saa apua tarvittaessa. Turvallisuuden tunne on säästössä heikentynyt.

Turvallisuuden osalta ei ole varaa opportunistisiin tai vaalitaktikointiin.

Tärkeä on myös toivo. Suomessa on nyt liikaa epätoivoa toivon sijaan. Se näkyy rohkeuden puutteena, mikä näkyy kasvuja ja kurjista taasta.

Epätoivon ja terveen kriisitietoisuuden raja on huiksen hieno mutta tärkeä. Kriisin selättäminen vaatii toivoa, joka on optimismin sisar.

Britannian pääministeri Winston Churchill kiteytti aikanaan optimismin ja pessimismin erot: Pessimisti näkee jokaisessa mahdollisuudessa vaikeuden; optimisti näkee jokaisessa vaikeudessa mahdollisuuden.

Optimisti pystyy ratkomaan asioita, koska uskaltaa kohdata ongelmat ja

tarttua niihin. Ihmiset haluavat seurata optimisteja, koska he luovat toivoa.

Tärkeää on myös miettiä, miten muutokset johdetaan. Sekin vaatii muutoksia.

Hallitukseen tarvitaan vahva sisäinen luottamus – sellainen, joka ei vaadi kaiken sopimista etukäteen vaan mahdollistaa politiikan muuttuvassa ajassa.

Tarvitaan myös päteviä ministereitä ja avustajia. Ei pidä ajatella, miltä hallitus näyttää, vaan miten se pystyy hoitamaan tehtävänsä.

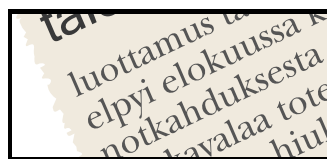
Hallitukseen pitää nostaa ihmisiä, jotka ymmärtävät nyky maailmaa ja pystyvät johtamaan vaikeita päätöksiä.

Erittäin tärkeä on valita suuriin eduskuntaryhmiin pätevät johtajat. He ovat vaikeissa tilanteissa paljon vartijoina.

Uuden pääministerin pitää palauttaa Suomi menestyksen tielle. Se on vaikeaa mutta mahdollista.

Se alkaa uskalluksesta tehdä päätöksiä – ehkä epäsuosituja ja mahdottomana pidettyjä. Se vaatii taitoa luoda toivoa ja menestystä. Tämä työvaihe alkaa koko voimallaan jo vaali-iltona.

LEHTIKATSAUS

Kiukaat vaihtoon

Kainuun Sanomien mukaan ympäristöministeriö lyö lisää löylyä ministeriöiden yhdistämiseen.

”Valtakunnassa on keskusteltu ministeriöiden ja ministeriöiden vähentämisestä. Ympäristöministeriöä on ehdotelmassa näitetty maa- ja metsätaloustalustien kanssa uudeksi luonnonvarainministeriöksi. Myös ympäristöministeri Sanni Grahn-Laasonen (kok.) on joutunut puolustamaan ympäristöhallinnon itsenäisyyttä.

Nyt taisi kuitenkin käydä niin, että ministeriö heitti itse lisää löylyä lakkautusajatuksiin. Vaikka saunojen kiukaat eivät kuulu EU:n kaavailmien ilmansaasteiden uusien päästörajoitusten piiriin uunien ja takkojen tavoin, ministeriössä taitaa alkaa val-

mistelu kiukaidenkin päästöjen rajoittamiseksi.”

”Miljoonien saunojen maassa kiuasasetus koskisi kaikkia.

Kouluruoka ei kelpaa kaikille

Ilkka muistuttaa, moni koulu- lainen jättää ruokailun päivän aikana väliin.

”Syy voi olla ruuan laadussa. Kouluruokaa syövät lapset eivät tiedä aina syövätkö sikaa, kalaa vai kanaa, koska kaikki uitetaan fonditelmässä yksittäisten mausteiden sijaan. Ruoka on myös ylikypsää. (STT 74.)”

”Kouluruokailun toinen puoli on haastuu. Miljoonia kiloja syömäkelpoista ruokaa heitetään roskiin vuosittain. Hävikki myös nostaa ruuan hintaa turhaan.

Ylijäämäruuan määrää ei voi koskaan ennakoida täysin, mutta lautashävikillä sitä voi pienentää: ruokaa otetaan vain sen verran kuin jaksetaan syödä.

Kokonaan ottamatta jäänyttä ruokaa voidaan myydä kouluilta kaikille halukaille, kuten joissain kunnissa on kokeiltu.”